בס"ד.

משיחת ש"פ דברים, שבת חזון ה'תשל"ה:

ע"ד שירת התיבות "ציון במשפט תפדה"
במנגינת: א) ג' תנועות להבעש"ט, הה"מ ואדה"ז
ב) בניגון דהקפות.

הכוונה בעבודה שלמעלה ממדידה והגבלה שיומשך ויפעול במדידה והגבלה, ע״ד המבואר שהקב״ע דר״ה צריך לפעול על כל השנה, וכמו״כ הי׳ במ״ת שאחר ה״נעשה״ - ביטול לבעל הרצון - הי׳ ״נשמע״ - עבודה שע״פ טו״ד ושבו יהי׳ ניכר הביטול, ובנוגע לענינינו: ידוע שניגון ללא מילים נעלה מניגון עם מילים, אבל (כנ״ל) התכלית הוא להמשיך כל ניגון למילים ולכן שבשבועות אלו ינגנו הג׳ תנועות עם התיבות ״ציון במשפט תפדה״, ועי״ז נזכה לגאולה באופן ד״ושבי׳ בצדקה״ . . . . **ס״א**

כל הענינים צ״ל בשמחה, לכן שינגנו גם הניגון של שמח״ת (הקפות דרלוי״צ ז״ל) עם תיבות אלו . . . . **ס״ה**

עבודת ה׳ צ״ל מתוך שמחה כפי׳ האריז״ל, ויש ״אויפטו״ של הבעש״ט והמגיד - לגבי האריז״ל - בענין זה ; שמחה צ״ל תמיד ובפרט בשבת. ואפי׳ בבין המצרים ובשבת חזון (שבט׳ הימים) וכידוע המאמר של הצ״צ ששבתות אלו הו״ע ״מקדים רפואה למכה״ . . . . **ס״ט**

בס"ד. שיחת ש"פ דברים, שבת חזון ה׳תשל"ה. <u>הנחה הת׳ בלתי מוגה</u>

א. בכלל שטייט דאך אין שיחות, און ס׳איז אויך פאדשטאנדיק פון מאמרי חסידות, אז א ניגון אן ווערטער איז העכער פון א ניגון מיט ווערטער, ווארום דער ענין פון א ניגון איז דאך השתפכות הנפש – איז בשעת די השתפכות הנפש איז העכער פון מדידה והגבלה, און זי קען זיך ניט ארייך שטעלן אין אותיות, קומט דאס אדוים אויך אין א ניגון אן ווערטעד; משא"כ ווען די השתפכות הנפש קען זיך אדיין שטעלן און נמדד ווערן און נתצמצם ווערן אין די הגבלה פון אותיות, דעמאלט קומט דאס אדוים אויך אין א ניגון מיט ווערטער, איז דאך פאדשטאנדיק אז א ניגון אן ווערטער איז העכער פון א ניגון מיט ווערטעד, ווארום א ניגון אן ווערטער באווייזט אויף א השתפכות הנפש וואס ס׳איז העכעד פון מדידה והגבלה.

אעפ"כ איז דאך דער תכלית פון א ניגון וואס איז העכער פון מדידה והגבלה – אז דאס זאל אראפ קומען אויך אין מדידה והגבלה (און ניט ס׳זאל פארבלייבן אן ענין פון השתפכות הנפש ותו לא),

ווארום דאס איז דאך אזוי ווי אלע ענינים פון עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, אז די כוונה בזה איז (ניט ס׳זאל בלייבן למעלה ממדידה והגבלה, נאר) אז דער ענין שלמעלה ממדידה והגבלה זאל אראפ קומען און פועל׳ן ביז אין כוחות הגלויים – מחדו"מ, אז אין זיי זאל זיין ניכר אז א רגע לפנ"ז, א זמן לפנ"ז, איז ער געשטאנען אין א מעמד ומצב שלמעלה ממדידה והגבלה, און דאס וואס ער איז געשטאנען פדיער למעלה ממדידה והגבלה פועל׳ט דאס א הוספה אין דער עבודה שבמדידה והגבלה.

עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו א ניגון אן ווערטער – שלמעלה ממדידה והגבלה, אז דער תכלית איז ער זאל אראפ קומען אין מדידה והגבלה – אין ווערטער.

וואס דאס איז ע"ד ווי ער איז מבאר אין קונטרס העבודה (פ"ה) אז די עבודה מצד בחי׳ יחידה דארף אראפ קומען און פועל׳ן אויך אין מחדו"מ, ד.ה. אז די עבודה שלמעלה מטו"ד דארף נמשך ווערן און פועל׳ן אין די עבודב שע"פ טו"ד.

ב. וואס דעם ענין זעט מען דאך אויך אין דעם ענין פון קב"ע דר"ה, וואס דער חילוק צווישן קב"ע דר"ה מיט קב"ע שבכל השנה איז, אז קב"ע דד"ה איז דער עצם הענין פון קב"ע, ניט ווי דאס איז פאדבונדן מיט אנדערע זאכן, נאר מצות היום איז דער ענין פון קב"ע וביטול; משא"כ קב"ע שבכל השנה איז דאך דאס פארבונדן מיט אנדעדע ענינים – און דעד תכליה איז אז דער קב"ע פון ר"ה זאל פועל׳ן אויף א גאנץ יאר, אז ס׳זאל זיין ניכר אין דערויף דער קב"ע פון ד"ה.

וואס דאס איז דאך א הוראה לכאו"א, אז בשעת ס׳איז דא די עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, און דערנאך דאדף דאס אראפ קומען אין מדידה והגבלה – דארף אין דערויף זיין ניכר אז א רגע לפנ"ז, א זמן לפנ"ז, איז ער געשטאנען אין א מעמד ומצב פון עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ואדרבה, דער תכליה פון די עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה איז, אז ס׳זאל דערנאך אדאפ קומען אין מדידה והגבלה.

ג. וואס דעם ענין זעהט מען אנהויבנדיק פון מ"ת, וואס ביי מ"ת איז דאך געווען דער ענין פון נעשה ונשמע, ובהקדמת נעשה לנשמע.

וואס לכאו׳ איז ניט פארשטאנדיק צוליב וואס האט געדארפט זיין דער ענין פון "נשמע" נאך דערויף וואס מ׳האט שוין געזאגט "נעשה";

– דער –

דער ענין פון "נעשה" איז דאך א ענין נעלה ביותר - דער ביטול לבעל הרצון, איז נאך דערויף וואס ס'איז דא דער ביטול לבעל הרצון, איז דאך פארשטאנדיק אז וואס מ'וועט אים נאר הייסן וועט ער טאן - איז צוליב וואס דארף זיין דערנאך אויך דער ענין פון "נשמע"?

נאר דער ביאור אין דערויף איז, אז ס'איז ניט גענוג די עבודה שלמעלה מטו"ד - ביטול לבעל הרצון, נאר דאס דארף אויך אראפ קומען אין דעם ענין פון "נשמע" - דער ענין פון הבנה והשגה - אין עבודה שע"פ טו"ד.

ביז אז דער נעשה ונשמע ווערן איין זאך, אז אין דעם "נשמע" - עבודה שע"פ טו"ד, איז ניכר אז פאר דעדויף איז געווען הקדמה "נעשה" - עבודה שלמעלה מטו"ד.

ועד"ז איז דאס אין כללות הענין פון תומ"צ, וואס דער ענין פון תורה איז דאך למעלה ממדידה והגבלה, ווי ס'שטייט "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים" (איוב יא, ט), משא"כ דער ענין פון מצוות איז דאך דווקא במדידה והגבלה, כמבואר אין אגה"ק (ס"י).

איז דאך אבער דער תכלית פון תורה (שלמעלה מדידה והגבלה) - "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" (קידושין מ, ב), דער ענין פון קיום המצוות (וואס מצוות איז דאך דווקא במדידה והגבלה); און אין דערויף דארף זיין ניכר אז דאס קומט מצד א ענין וואס איז למעלה ממדידה והגבלה (תורה).

ד. וואס דאס איז אויך דער ביאור אין דעם וואס מ'זאגט עה"פ "ויעש כן אהרן" - "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (פרש"י בהעלותך ח, ג).

וואס לכאו' איז ניט פארשטאנדיק: וואס איז די הפלאה אין דעדויף וואס אהרן האט ניט משנה געווען ציווי הקב"ה; וואס איז די קס"ד אז אהרן זאל משנה זיין פון דעם וואס דער אויבערשטער האט בעהייסן?!

איז דאך ידוע דער ביאור אין דערויף, אז אהרן הכהן זייענדיק בשלימות עבודתו אין ביהמ"ק, איז ער דאך געשטאנען אין גאר הדיכע דרגות, און פונדעסטוועגן האט דאס אים ניט געשטערט צו טאן די עבודה בפשטות, און ער האט דאס געטאן אין אן אופן "שלא שינה", אז דער שמן האט זיך ניט אויסגעגאסן וכו', ווארום די נרות דארפן דאך זיין מלאים שמן, אבער ס'דאדף זיך ניט אויסגיסן לחוץ, און אין דעדויף באשטייט "שבחו של אהדן שלא שינה", אז ער האט געטאן די עבודה גאר בפשטות.

וואס דאס איז ע"ד ווי געדעדט פריער אז די עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה קומט אראפ אין מדידה והגבלה דווקא, וואס אזוי איז אויך געווען בא אהרן, אז די ענינים שלמעלה ממדידה והגבלה זיינען געשטאנען אין מדידה והגבלה.

ה. ובנוגע לענינינו:

ס'איז דאך דא דער ניגון פון ג' תנועות, פון דעם בעש"ט, פון דעם מגיד, און פון דעם אלטן רבי'ן, וואס זיי זיינען דאך אבות החסידות, אנהויבנדיק פון דעם בעש"ט - מייסד חסידות הכללית, ביז דעם אלטן רבי'ן - מייסד חסידות חב"ד, וואס דאס איז א ניגון בפידוש אן ווערטער (וואס דאס באווייזט אויף השתפכות הנפש שלמעלה ממדידה והגבלה).

אבער וויבאלד אז די כוונה בזה איז ס'זאל אראפ קומען אין ווערטער (כנ"ל) -

- און -

הנחה הת' בלתי מוגה

און וויבאלד אז מ'געפינט זיך אין א זמן וואס מ'דארף האבן דעם ענין פון גאולה, וואס דאס קומט דורך "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה",

ביז אז מ'זעהט אין לקו"ת פון די סדרה,

וואס די מאמרים וואס זיינען געדרוקט אין לקו"ת האט דער צ"צ אויסגעקליבן פון צוויי טויזנט מאמרים, כידוע הסיפור בזה (היום יום ע' כח).

וואס ס'איז דאך ניט דער פשט אז אין די מאמרים פון לקו"ת זיינען נכלל אלע צוויי טויזנט מאמרים, ווארום מ'זעהט דאך אז דער צ"צ איז מציין בכ"מ אין אוה"ת צו א מאמר פון אלטן רבי'ן שלא נדפס בלקו"ת, זעהט מען דאך דערפון אז די מאמרים פון לקו"ת זיינען ניט כולל אלע מאמרים, נאר די מאמרים וואס מ'האט אויסגעקליבן אין לקו"ת, זיינען דער עיקר פון אלע מאמרים,

אז אין די מאמרים פון פ' דברים, סיי דער ערשטער דרוש סיי דער צווייטער דרוש, בתחילת הדרוש ובסופו, רעדט זיך אלץ וועגן דעם פסוק "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און אזוי זעהט מען אויך אין דער הפטרה פון די פרשה, אז דער סוף פון די הפטרה, וואס "הכל הולך אחר החיתום" (ברכות יב, א) וואס די הפטרה איז דער חיתום פון דער סדרה, און אין די הפטרה גופא איז דא דער חיתום פון די הפטרה - איז דער פסוק "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און וויבאלד אז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" - דער ענין הגאולה, איז דאך פארבונדן מיט אבות החסידות, ווארום דורך דעם ענין פון "יפוצו מעינותיך חוצה" - ווערט דער "קאתי מר",

וואס "מעינותיך" גייט דאך אויף תורת הבעש"ט, און בפרט ווי דאס קומט אראפ אין אן אופן פון יפוצו - דורך תורת חב"ד, וואס דורך דעם ווערט דער "קאתי מר" (וואס דערפון איז פארשטאנדיק די שייכות פון אבות החסידות צו דעם ענין הגאולה) -

וואס דערפאר איז דער ניגון פון אבות החסידות, וואס דאס איז א ניגון אן ווערטער, מ'דארף דאס אבער זינגען מיט ווערטער (כנ"ל אז השתפכות הנפש שלמע' ממדידה והגבלה דארף אראפ קומען אין מדידה והגבלה, אין ווערטער) - דארף דאס זיין מיט די ווערטער "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און מ'זאל דאס זינגען בשבועות אלו, ועכ"פ במשך ימים אלו.

ו. און דורך דעם וועט מען זוכה זיין צו "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה", וואס דער ענין פון "ושבי' בצדקה" איז נאך העכער פון דעם ענין פון "ציון במשפט תפדה", וכפי שיתבאר לקמן (בהמאמר), וואס אע"פ אז "משפט איהו רחמי" (תקו"ז טז, ב), איז דאס דאך אבער אין אן אופן פון "משפט", ד.ה. וויפל עס קומט אים, משא"כ דער ענין פון "צדקה" איז אינגאנצן שלא לפ"ע וויפל ס'קומט אים, וואס דערפאר זאגט מען בא צדקה אז ס'דארף זיין אפי' סוס לרכוב עליו (כתובות סז, ב. הובא בפרש"י ראה טו, ח).

ביז אז מ'זאגט אז אידן זיינען "בני מלכים" (שבת סז, א. וש"נ), אדער ווי ס'שטייט אין תקוני זהר (בהקדמה בתחילתה) - "מלכים", וואס דערפאר איז אפי' אויב מ'גיט א אידן א סעודה כסעודת שלמה בשעתו, איז דאס אויך ניט מספיק פאר אים, ווי די גמרא זאגט אין ב"מ (פג, א).

- ז. און -

<u>הנחה הה' בלתי מוגה</u>

ז. און דעמולט ווערט דער ענין הגאולה אין אן אופן פון צדקה, וואס שלימות ענין הצדקה איז דווקא ווען דאס איז גלייך אין דעם זעלבן טאג, ווארום דער עני מצד זיין פארמאטערטקייט וויל ער האבן די צדקה גלייך.

וואס דערמיט איז די גמ׳ (דאה תענית כג, ב. כתובות שם) מבאר די מעלה פון צדקה באשה אויף צדקה באיש, אז בשעת א איש גיט צדקה, קען נאך דער עני דעדווייילע ניט הנאה האבן דערפון, ווארום ער דארף דאס איבערבייטן כו׳, משא"כ ווען א אשה גיט צדקה, וואס דאס איז דאך "מיני מאכל ומשקה שלצורך היום" (שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סט"ו), קען דער עני גלייך הנאה האבן דערפון, וואס דאס איז שלימות ענין הצדקה.

ועד"ז בעניננו - אז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה" ווערט גלייך באותו היום, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(ניגנו הניגון שלש תנועות עם התיבות "ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה").

*　　　　*　　　　*

ח. אלע ענינים אין עבודת ה׳ דארפן דאך זיין בשמחה, און בפרט אז מ׳וויל דאך האבן דעם ענין פון "והימים האלו יהפכו לששון ולשמחה" -

איז דאך דא דער ניגון פון שמח"ת, וואס דאס איז דאך אויך א ניגון אן ווערטער, זאל מען אויך זינגען דעם ניגון פון שמח"ת מיט די ווערטער פון "ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה", וואס "שמחה פורץ גדר", וועט זיין דער "והימים האלו יהפכו לששון ולשמחה".

(ניגנו הניגון של הקפות של רלוי"צ ז"ל עם התיבות "ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה").

*　　　　*　　　　*

תוכן הענינים – שיחות

ש"פ דברים, שבת חזון, ד' מנחם־אב

א־ב. ניגון שלש תנועות וניגון שמח"ת על תיבות „ציון במשפט וגו'" . . . 187
גם ניגון שלמעלה מהגבלה דתיבות תכליתו [ככל עניני העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה] שיומשך במדוה"ג, ולכן, בזמן שמודגש הצורך בגאולה – ינגנו הניגון של אבות החסידות (שע"י הפצתה „קאתי מר") על תיבות „ציון במשפט וגו'", ועי"ז נזכה לגאולה באופן ד„ושבי' בצדקה" – לפנים משורת הדין, ותיכף ומיד (כשלימות נתינת צדקה) **(א־ג)**
ניגון שמח"ת – על תיבות הנ"ל (לפעול הפיכת ימים אלו לשמחה) **(ד)**

בס"ד. שיחת ש"פ דברים, שבת חזון, ד' מנחם-אב*, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. מבואר בכמה שיחות[1] (ומובן גם ממאמרי חסידות) שניגון ללא תיבות הוא נעלה יותר מאשר ניגון עם תיבות, כי, ענין הניגון הוא השתפכות הנפש, ולכן, כאשר השתפכות הנפש היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, אזי מתבטאת בניגון ללא תיבות, כיון שאי אפשר למדוד ולהגביל ולצמצם אותה בהגבלת האותיות, ומזה מובן שהיא נעלית יותר מאשר השתפכות הנפש שיכולה לבוא בהגבלת האותיות, שמתבטאת בניגון עם תיבות.

אמנם, התכלית היא שגם ניגון שלמעלה ממדידה והגבלה, לא ישאר ענין של השתפכות הנפש בלבד, אלא גם הוא יומשך במדידה והגבלה; וכמו כל עניני העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, שאין הכוונה שישארו למעלה ממדידה והגבלה, אלא גם הם יומשכו ויפעלו בכחות הגלויים, עד למחשבה דיבור ומעשה, באופן שיהי' ניכר בהם שבזמן ורגע שלפנ"ז הי' במעמד ומצב שלמעלה ממדידה והגבלה, ובאופן שפועל הוספה בעבודה שבמדידה והגבלה, ע"ד המבואר בקונטרס העבודה[2] שהעבודה שמצד בחי' היחידה צריכה לפעול גם במחשבה דיבור ומעשה.

וכמודגש גם בענין הקבלת עול דר"ה שלמעלה מהקב"ע דכל השנה — כידוע[3] שמצות היום היא עצם ענין הביטול וקב"ע, למעלה מהקב"ע דכל השנה שקשור עם שאר עניני העבודה — שהתכלית היא שיומשך ויפעל בעבודת כל השנה; וזוהי גם הוראה בנוגע לכל עניני העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, שתכליתם שיומשכו גם בעבודה שבמדידה והגבלה.

וענין זה התחיל במ"ת שהי' ע"י הקדמת נעשה לנשמע[4] — שלמרות גודל העילוי ד"נעשה" שהוא הביטול לבעל הרצון[5] באופן שלמעלה מטו"ד, צריך להמשיך זאת גם בענין ד"נשמע", בהבנה והשגה

---

*) ערב יום ההילולא של האריז"ל.

1) ראה גם תו"מ חע"ט ס"ע 160. וש"נ.

2) פ"ה ואילך.

3) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קמד ואילך [ע' קצג]. סה"מ תרס"ב ע' רכה ואילך. תרצ"ט ע' 6. ע' 13. תש"ב ע' 8.

4) שבת פח, א.

5) ראה לקו"ת במדבר יד, א. ובכ"מ.

שבעבודה שע״פ טו״ד, באופן שיהי׳ ניכר בה שלפנ״ז הי׳ הענין ד״נעשה״ שלמעלה מטו״ד.

וכן הוא בכללות הענין דתומ״צ — שהתורה היא למעלה ממדידה והגבלה, כמ״ש[6] ״ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים״, ואילו המצוות הם במדידה והגבלה דוקא (כמבואר באגה״ק[7]); ואעפ״כ, ״גדול תלמוד שמביא לידי מעשה״[8], היינו, שהתכלית היא שהתורה שלמעלה ממדידה והגבלה תומשך במדידה והגבלה שבמעשה המצוות, שיהי׳ ניכר בהם שבאים מצד ענין שלמעלה ממדידה והגבלה.

ועז״נ[9] ״ויעש כן אהרן״, ״להגיד שבחו של אהרן שלא שינה״ — דלכאורה אינו מובן: מהי הקס״ד שאהרן ישנה מציווי הקב״ה, ומהי ההפלאה בכך שלא שינה — כידוע הביאור בזה[10], שאע״פ שעבודת אהרן הכהן היתה בדרגא נעלית ביותר באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, לא הי׳ הדבר בסתירה לעשיית העבודה כפשוטה בפשטות, באופן ש״לא שינה״ במילוי השמן בנרות שלא ישפך וכו׳, כך, שהתנועה שלמעלה ממדידה והגבלה נמשכה אצלו במדידה והגבלה.

ב. ובנוגע לענינינו:

ישנו ניגון שלש התנועות[11] — של אבות החסידות: הבעש״ט מייסד תורת החסידות, הרב המגיד, ורבינו הזקן, מייסד תורת חסידות חב״ד, שהוא ניגון ללא תיבות, שמורה על השתפכות הנפש שלמעלה ממדידה והגבלה.

אך ע״פ האמור לעיל שגם השתפכות הנפש שלמעלה ממדידה והגבלה צריך להמשיכה במדידה והגבלה — יש מקום לנגן ניגון זה עם תיבות.

וכיון שנמצאים בזמן שבו מודגש הצורך בענין הגאולה, שנעשית עי״ז ש״ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה״[12],

— שפסוק זה הוא סיום וחותם ההפטרה (שהיא סיום וחותם הפרשה[13]), והרי ״הכל הולך אחר החיתום״[14]. ומודגש גם במאמרים שנדפסו בלקוטי תורה (שנבחרו ע״י הצ״צ מתוך אלפיים מאמרים[15], ומזה

---

6) איוב יא, ט.

7) ס״י (קטו, א).

8) קידושין מ, ב. וש״נ.

9) בהעלותך ח, ג ובפרש״י.

10) ראה גם תו״מ ח״פ ע׳ 311. וש״נ.

11) ראה גם תו״מ חס״ב ע׳ 89. וש״נ.

12) ישעי׳ א, כז.

13) ראה אנציק׳ תלמודית ערך הפטרה בתחלתו (כרך יו״ד בתחלתו). וש״נ.

14) ברכות יב, א.

15) ראה ״היום יום״ י״ד אדר א, פורים קטן. וראה גם תו״מ חמ״ג ע׳ 70. וש״נ.

מובן שאף שיש עוד מאמרים שלא נדפסו בלקו״ת, כפי שהצ״צ מציין בעצמו בכ״מ, מ״מ, המאמרים שבלקו״ת הם עיקר וכללות מאמרי רבינו הזקן), ששני המאמרים שבפ׳ דברים הם בענין ״ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה״ —

יש לנגן ניגון הנ״ל (במשך שבועות ועכ״פ ימים אלו) עם התיבות ד״ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה״, שתוכנם ענין הגאולה, שקשור במיוחד עם אבות החסידות, שהרי ביאת המשיח, קאתי מר, היא עי״ז ש״יפוצו מעינותיך חוצה״[16] — המעיינות דתורת הבעש״ט, כפי שבאים באופן של הפצה חוצה ע״י תורת חסידות חב״ד.

ג. ויה״ר שעי״ז נזכה שיקויים מ״ש ״ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה״,

וכפי שיתבאר לקמן (במאמר[17]) שענין ״ושבי׳ בצדקה״ הוא נעלה יותר מ״ציון במשפט תפדה״, וכמובן גם בפשטות, שאע״פ ש״משפט איהו רחמי״[18], הרי זה עדיין באופן של ״משפט״, שהוא כפי שורת הדין, ואילו ״צדקה״ היא לפנים משורת הדין, שלכן צריך ליתן לו אפילו סוס לרכב עליו[19], ועד שמצינו שכיון שבנ״י הם ״בני מלכים״[20], ויתירה מזה: ״מלכים״[21], הרי ״אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן״[22].

ועוד זאת בענין הצדקה, ששלימותה כשהנתינה היא באופן שהעני יכול ליהנות מזה מיד, כמבואר בגמרא[23] שגדולה מעלת נתינת הצדקה ע״י אשה לגבי נתינת הצדקה ע״י האיש, לפי שהאיש נותן מעות, ועדיין צריך העני לטרוח עד שיהנה מזה, ואילו האשה נותנת דבר מאכל שהעני יכול ליהנות ממנו תיכף ומיד.

ומזה מובן גם בנוגע לגאולה, שכאשר היא ״בצדקה״, הרי היא באופן שלפנים משורת הדין, ובאופן שנעשית תיכף ומיד, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

ד. [לאחרי שניגנו הניגון שלש תנועות על התיבות ״ציון במשפט תפדה ושבי׳ בצדקה״, אמר כ״ק אדמו״ר שליט״א:]

---

16) אגה״ק דהבעש״ט (כש״ט בתחלתו. ובכ״מ).

17) לעיל ע׳ 183 ואילך.

18) תקו״ז בהקדמה (יז, ב).

19) ראה כתובות סז, ב. ספרי ופרש״י פ׳ ראה טו, ח.

20) שבת סז, א. וש״נ.

21) תקו״ז בהקדמה (א, ריש ע״ב).

22) ב״מ רפ״ז.

23) תענית כג, ב.

כיון שכל עניני עבודת ה' צריכים להיות בשמחה, ובפרט כשרוצים לפעול שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה[24] — ישנו גם הניגון של שמח"ת, שגם הוא ניגון ללא תיבות, ולכן ינגנו גם ניגון זה על התיבות "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה", וכיון ששמחה פורצת גדר[25], הרי זה יפעל שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

* * *

24) ראה זכרי' ח, יט. רמב"ם הל' תעניות בסופן.

25) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.